

O0093H – Strukturerade läraaktiviteter till VFU

Vad är strukturerade läraaktiviteter?

En strukturerad läraaktivitet är en slags ”uppgift” (exempelvis samtal, provtagning eller dylikt) som utgår ifrån sjuksköterskans ansvarsområde. Uppgiften har en struktur med instruktioner för hur du *förbereder dig inför och reflektionsfrågor efter* ett utfört moment. Läraaktiviteterna är därmed ett stöd för lärande. De blir också ett konkret sätt för dig som student att visa dina kunskaper.

Hur använder jag som student de strukturerade läraaktiviteterna?

Aktiviteterna kan genomföras enskilt eller i ett peer-par. Handledaren har precis som tidigare ett ansvar att finnas till hands, övervaka, ge feedback och stöd. Du kan också välja att göra samma läraaktivitet flera gånger, i olika patientsammanhang – det kan utveckla ditt lärande ytterligare.

Finns det olika typer av strukturerade aktiviteter i denna kurs?

Aktiviteterna har olika karaktär; där en del aktiviteter utförs i samband med patientnära arbete och andra mer handlar om att studera verksamheten och reflektera över det du ser. Det finns också uppgifter som kan ses som mer teoretiska, som kan göras om det tillfälligt inte är så mycket patientmöten för dig som student. **Fokus på VFU ligger dock på att interagera med patienter, anhöriga och yrkesverksamma på olika sätt, vi rekommenderar därför att du främst har fokus på läraaktiviteter med patient - och anhörigkontakt.**

Läraaktivitet med patienter och närstående – här är du som student aktiv och utför omvårdnadsmoment under handledning

Teoretisk läraaktivitet – uppgifter som inte kräver patientkontakt, som kan göras om din handledare är upptagen eller det finns ”tid över”.

Observerande läraaktiviteter – här studerar du organisationen och yrkesverksamma sjuksköterskors sätt att arbeta

Fördjupande läraaktiviteter – här fördjupar du dig i någon del av sjuksköterskans ansvarsområde som du är nyfiken på. Dessa aktiviteter är kopplade till examensmål, men inte nödvändigtvis kursmål för just denna kurs.

Om du har någon fundering kring läraaktiviteterna är du välkommen att kontakta mig!
Lycka till!

Mvh VFU-ansvarig lärare kurs O0093H

Obligatorisk läraktivitet 1: Att informera och motivera

Lärandemål som ligger till grund för uppgiften

- Informera och motivera patienter och närstående om åtgärder vad gäller omvårdnad, diagnostik och behandling
- Tillämpa evidensbaserad kunskap vad gäller promotion, prevention och diagnostik inom sjuksköterskans ansvarsområde
- Genomföra möten med patient som tillvaratar och stärker hens resurser, främjar personcentrerad vård, samt stödjer patientens hälsa och förmågor

Läraktiviteten

Innan genomförandet – förberedelser

- Tillsammans med din handledare väljer du ut en patient som ska komma för ett planerat besök inom något område där du har grundkunskaper. Det kan vara en patient som kommer för en sårbehandling, suturtagning, blodtryckskontroll eller liknande. Det kan vara en återkommande patient som du har träffat tidigare, eller någon som kommer för sitt första besök.
- Läs på och diskutera med din handledare om vilken information/vilka råd som kan vara relevanta att ge i den situationen. Hur vet du att rådet är baserat på evidens?
- Ta del av patientens journal för att få reda på relevant information inför mötet.
- Fundera kring ramverket Fundamentals of Care (Muntlin & Jangland, 2020):
 - Vilka relationella omvårdnadsåtgärder (se (Muntlin & Jangland)) kan du som student använda dig av?
- Fundera även kring kommunikation och kommunikationstekniker:
 - Vilka olika verbala och icke-verbala tekniker kan du använda?
 - Vad betyder dialogen i samtalet med patient och hur kan du göra patienter och närstående delaktiga i samtalet?
 - På vilket sätt är det att skapa delaktighet att ge råd till patienter och närstående?
- Gör en plan för mötet, som du presenterar för din handledare. Fundera till exempel på hur du presenterar dig, vilka frågor du ställer till patienten, vilket material du behöver ta fram m.m.

Genomförandet

Genomför patientmötet med stöd av handledare. Din handledare håller sig i bakgrunden, men griper in om det behövs. Dokumentera mötet.

Om du genomför denna läraktivitet i ett peer-par ska din studentkamrat vara observatör.

Efter genomförandet – reflektion.

- Genomförde du patientmötet på ett patientsäkert sätt?
- Vilka fysiska respektive psykosociala behov såg du hos patienten?
- Vilka relationella omvårdnadsåtgärder använde du dig av?
- Hur skapade du delaktighet?
- Finns det delar i mötet som du själv upplever att du behöver utveckla dina kunskaper och/eller

förmågor kring?

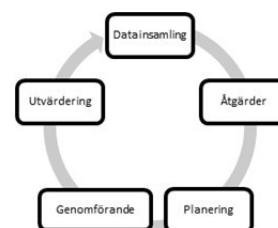
Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån två frågor:

- Vad utfördes bra?

- Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i handlandet? Motivera!

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback.

Obligatorisk läraaktivitet 2: Följ omvårdnadsprocessen i sårbehandling

Lärandemål som ligger till grund för uppgiften

- Tillämpa basala hygienrutiner i kliniskt arbete
- Tillämpa förekommande omvårdnadstekniker på ett patientsäkert sätt
- Förklara och tillämpa journalföring på ett patientsäkert sätt enligt sjuksköterskans ansvarsområde
- Utifrån omvårdnadsprocessen identifiera resurser/behov, samt planera, genomföra och utvärdera preventiva/hälsofrämjande omvårdnadshandlingar

Läraaktiviteten

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant litteratur samt föreläsningar när det gäller sårbehandling och omvårdnadsprocessen
- Tillsammans med din handledare väljer du ut en patient som kommer för planerad sårbehandling/sårömläggning, där du ska vara en aktiv del i patientmötet.
- *Diskutera processens olika steg i förväg med din handledare, utgå gärna från nedanstående frågor:*
 - Datainsamling:
 - Vilka delar av patientjournalen är relevanta att ta del av inför patientmötet?
 - Vilka frågor ska ställas?
 - Vilka observationer ska göras?
 - Analys:
 - På vad baserar du sedan bedömningen om vilken behandling som ska göras på (exempelvis vilken typ av omläggningsmaterial som ska användas)?
 - Planering:
 - Vad för typ av material kan du tänkas behövas ta fram inför sårbehandlingen? (behövs specifika vätskor för rengöring/tvätt, krämer, smärtlindring, m.m.?)
 - Genomförande:
 - Vad ska du tänka på under sårbehandlingen för att beakta etiska aspekter, exempelvis om du upplever obehag från exempelvis sårets utseende eller lukt?
 - Vilka hygieniska aspekter är viktiga att beakta vid sårbehandling?
 - Utvärdering:
 - På vilka sätt kan ett sår utvärderas, och hur ofta kan det göras? Vad avgör hur ofta patienten behöver komma tillbaka för utvärdering (och eventuell ny sårbehandling?)
 - Dokumentation:
 - Vad ska dokumentationen innehålla?

Genomförandet

Genomför sårbehandlingen med stöd av handledare. Din handledare håller sig i bakgrunden, men griper in om det behövs. Dokumentera mötet.

Om du genomför denna läraaktivitet i ett peer-par ska din studentkamrat vara observatör.

Efter genomförandet – reflektion.

Reflektera över följande frågor:

- *Genomfördes patientmötet på ett patientsäkert sätt?*
- *Finns det delar i mötet som du behöver utveckla? Vad?*
- *Är det något i mötet som du är särskilt nöjd med?*

Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån två frågor:

- *Vad utfördes bra?*
- *Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i handlandet? Motivera!*

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback.

Läraktivitet 3: Läkemedelshantering & dokumentation

Lärandemål som framför allt ligger till grund för uppgiften

- Tillämpa och utföra läkemedelsberäkningar utifrån given ordination, samt iordningsställa och administrera läkemedel på ett säkert sätt
- Förklara och tillämpa journalföring på ett patientsäkert sätt enligt sjuksköterskans ansvarsområde

Läraktiviteten

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant litteratur samt föreläsningar när det gäller läkemedelshantering.
- Tillsammans med din handledare väljer du en patient som du ska iordningsställa och administrera ett läkemedel (i någon form) till. Det kan handla om tabletter, injektioner, med mera.
- Se över det material du behöver för att administrera läkemedlet
- Fundera på:
 - Vilken typ av läkemedel är detta?
 - Är det något som är viktigt för dig som hanterar läkemedlet att känna till?
 - Varför har läkemedlet ordinerats till denna patient?
 - Vilken beredningsform är läkemedlet?
 - På vilket sätt ska läkemedlet administreras?
 - Vilka åtgärder vidtar du för att momentet genomförs på ett patientsäkert sätt? (tänk exempelvis på aspekter som hur läkemedlet hanteras samt ID-kontroll).
 - Vilken information ska du ge till patienten inför administrering? Finns det exempelvis biverkningar som är relevanta att informera om?
 - Hur dokumenterar du administrerat läkemedel?
 - På vilket sätt ska administrerat läkemedel följas upp?

Genomförandet

Genomför iordningställandet och läkemedelsadministreringen. Dokumentera efteråt. Studentkamrat och/eller handledare som observerar utgår från punkterna nedan:

Område (bedöm det som är tillämbart)	Utför bra	Kan tänka på att..
Basala hygienrutiner		
Informerar patienten		
Arbetar strukturerat		
Bibehåller aseptiken		
Använder material korrekt		
Dokumenterar tydligt och korrekt		

Om du utför denna läraaktivitet i ett Peer-par, skall din studentkamrat vara observatör

Efter genomförandet – reflektion

Reflektera över följande frågor:

- *Genomfördes momentet på ett patientsäkert sätt?*
- *Vad gick bra under momentet? Vad behöver du utveckla?*
- *Uppfattade patienten den information du gav? Vad indikerar att hen uppfattat rätt?*

Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån två frågor:

- *Vad utfördes bra?*
- *Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i handlandet? Motivera!*

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback.

Läraktivitet 4: Utförande av blodtrycks kontroll

Lärandemål som ligger till grund för uppgiften

- Tillämpa förekommande omvårdnadstekniker på ett patientsäkert sätt
- Informera och motivera patienter och närstående om åtgärder vad gäller omvårdnad, diagnostik och behandling
- Förklara och tillämpa journalföring på ett patientsäkert sätt enligt sjuksköterskans ansvarsområde

Läraktiviteten

Innan genomförandet - förberedelser

- Tillsammans med din/er handledare väljer du/ni en lämplig patient för blodtrycks kontroll
- Inled med att studera relevant litteratur vad gäller blodtrycks kontroller. Reflektera över vad som är viktigt att tänka på när det gäller bland annat information till patienten, patientförberedelser, teknik?
- Förbered dig också genom att titta på och kontrollera utrustningen du ska använda.
- Förbered dig inför samtalet genom att ta del av den valda patientens journal. Varför ska just den här patientens blodtryck mätas? Om det finns uppgifter om tidigare blodtrycksmätning, vad var föregående värde/n?
- Fundera på:
 - Hur vet jag vad som är ett "normalt" blodtryck för just den här patienten?
 - På vilket sätt ska uppmätt blodtryck dokumenteras?

Genomförandet

- Genomför en blodtrycks kontroll.
- Värdera patientens blodtryck (med stöd av handledare), var blodtrycket högt/lågt/normalt?
- Återkoppla till patient. Vilken information ger du och varför?
- Om blodtrycket är förhöjt: finns det några livsstilsråd du kan ge patienten?
- Om lämpligt, ge livsstilsråd
- Dokumentera i journal.

Om du utför denna läraktivitet i ett Peer-par, skall din studentkamrat vara observatör under genomförandet.

Efter genomförandet - reflektion

- Vad innebär "white coat effect", på vilket sätt kan detta påverka blodtrycket?

Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån frågorna nedan:

- Vad utfördes bra?

- Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i utförandet? Motivera!

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback

Läraktivitet 5: Blodprovstagning venös/kapillär

Lärandemål som ligger till grund för uppgiften

- Tillämpa basala hygienrutiner i kliniskt arbete
- Informera och motivera patient och närstående om åtgärder vad gäller omvårdnad, diagnostik och behandling
- Utföra förekommande omvårdnadstekniker på ett patientsäkert sätt

Läraktiviteten

Innan genomförandet - förberedelser

- Inled med att ta del av kurslitteratur och inspelat material som berör området ven- och eller kapillär provtagning.
- Välj tillsammans med handledare ut en patient där ven- eller kapillär provtagning har ordinerats.
- Förbered dig/er genom att sätta dig/er in i vad proverna står för och varför de ordinerats till just denna patient.
- Förbered dig/er också genom att ta reda på var du/ni hittar information om hantering och analys av det aktuella provet.
- Iordningsställ relevant material inför provtagningen, exempelvis ev. ordination, remiss och provtagningsmaterial. Gå igenom materialet så att du förstår hur det fungerar.
- Fundera över:
 - Hur en korrekt identitetskontroll ska gå till. Ta reda på vilka lagar och föreskrifter som finns om identitetskontroll vid provtagning.
 - Vilken information du behöver ge till patienten innan provtagningen.
 - Hur du med ditt arbetssätt kan minska risken för blodsmitta.

Genomförandet

Genomför provtagning under handledning.

Om du utför denna läraktivitet i ett Peer-par, skall din studentkamrat vara observatör.

Observationen kan gärna utgå från protokollet nedan.

Område	Utför bra	Kan tänka på att..
Basala hygienrutiner		
Informerar patienten		
Arbetar strukturerat		
Bibehåller aseptiken		
Utför provtagning tekniskt korrekt		

Efter genomförandet - reflektion

- *Hur följs provsvar upp och av vem?*
- *Vilka konsekvenser kan felaktig provtagning och hantering av prover medföra?*
- *Hur vet jag hur patienten upplevde provtagningen?*

Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån punkterna i observationen och frågorna nedan:

- *Vad utfördes bra?*
- *Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i handlandet? Motivera!*

Avslutningsvis reflekterar du/ni med din/er handledare och denne ger feedback

Läraktivitet 6: Läkemedelshantering: perorala läkemedel

– dosettdelning

Lärandemål som ligger till grund för uppgiften

- Använda relevant information om olika läkemedel och dess hantering
- Tillämpa och utföra läkemedelsberäkningar utifrån given ordination, samt i ordningsställa och administrera läkemedel på ett säkert sätt
- Analysera risker och aspekter vad gäller kvalitet kring läkemedelshantering för att garantera patientsäkerhet

Läraktiviteten

Innan genomförandet - förberedelser

- Inled med att ta del av kurslitteratur och lagar som styr dosettdelning.
- Välj tillsammans med handledare ut en patient där läkemedel ska delas i dosett.
- Inled med att sätta er/dig in i de läkemedel som ska delas och varför de ordinerats till just denna patient.
- Reflektera över:
 - Vilka aspekter är viktiga att vara medveten om gällande risk för felaktig läkemedelsadministrering?

Genomförandet

Genomför dosettdelning under handledning.

Om du utför denna läraktivitet i ett Peer-par, skall din studentkamrat vara observatör.

Efter genomförandet - reflektion

- Vilken information ska finnas på dosetten för att läkemedelshantering och administrering kan ske på ett säkert sätt?
- Vilka konsekvenser kan felaktig läkemedelsdelning och administrering medföra?

Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån punkterna i observationen och frågorna nedan:

- Vad utfördes bra?
- Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i handlandet? Motivera!

Avslutningsvis reflekterar du/ni med din/er handledare och denne ger feedback

Läraktivitet 7: Administrering av injektion

Lärandemål som ligger till grund för uppgiften:

- Tillämpa basala hygienrutiner i kliniskt arbete
- Informera och motivera patient och närstående om åtgärder vad gäller omvårdnad, diagnostik och behandling
- Tillämpa förekommande omvårdnadstekniker på ett patientsäkert sätt

Läraktiviteten

Innan genomförandet – förberedelser

- Inled med att ta del av kurslitteratur och se film som berör området injektionstekniker.
- Välj tillsammans med handledare ut en patient där injektion (subkutan eller intramuskulär) har ordinerats.

Förbered dig/er genom att gå igenom ordination, injektionsmaterial och läkemedel. Studera särskilt:

- Vilket läkemedel som ska ges. Läs sedan på om läkemedlet i FASS
- Varför injektionen ordinerats till just denna patient
- Vad du behöver vara observant på (före, under och efterinjektionsgivning).
- Vilket material du behöver. Gå igenom materialet så att du förstår hur det fungerar.
- Fundera över:
 - På vilket del av kroppen är det lämpligast att administrera injektionen? Finns det alternativ?
 - Reflektera över hur en korrekt identitetskontroll går till. Ta reda på vilka lagar och föreskrifter som finns om identitetskontroll vid injektionsgivning.
 - Fundera över vad du informerar patienten om innan administreringen, och hur du gör detta.

Genomförandet

Beräkna, dra upp och administrera ordinerad mängd läkemedel under handledning.

Område	Utför bra	Kan tänka på att..
Basala hygienrutiner		
Informerar patienten		
Arbetar strukturerat		
Bibehåller aseptiken		
Använder material korrekt		

Efter genomförandet - reflektion

- Hur hanterar du avfallet efter administreringen?

- *Var och hur dokumenterar du administreringen?*
- *Avsluta med att diskutera hur injektionsgivningen följs upp och av vem? Vilka konsekvenser kan felaktig injektionsgivning medföra?*

Feedback

Om ni arbetar i ett Peer-par, ska den observerande studenten ge feedback till studenten som utfört aktiviteten. Utgå ifrån frågorna nedan:

- *Vad utfördes bra?*
- *Vad kan din 'peer' utveckla/förbättra i handlandet? Motivera!*

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback

Teoretisk läraktivitet 1: Läkemedelshantering: samma substans, olika former

Läraktiviteten

Innan genomförandet - förberedelser

- Inled med att ta del av kurslitteratur och inspelat material som berör relevanta delar av området läkemedelshantering/farmakologi.
- Studera även väsentliga delar av 2017:37 *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården*
- Studera FASS gällande **T. Alvedon, Brustablett Panodil samt Paracetamol Braun infusionsvätska.**

Genomförande

Enskilt eller tillsammans med din 'peer' studerar och reflekterar du/ni över nämnda läkemedels farmakokinetik och farmakodynamik för att besvara nedanstående frågor:

- När erhålls analgetisk effekt med T Alvedon, BT Panodil samt Infusionsvätska Paracetamol?
- När erhålls maximal febernedsättning med respektive?
- Hur lång är effektdurationen med respektive?
- När det kan vara fördelaktigt att använda sig av Brustablett, vad bör du som sjuksköterska beakta?
- När kan det vara fördelaktigt att använda sig av infusionsvätska Paracetamol? Vad bör sjuksköterskan beakta?
- Ta stöd av handledaren för att diskutera frågan om hur du går till väga för att exempelvis byta ut t. Alvedon mot Infusionsvätska Paracetamol. Ta också reda på vad gällande lagar och författningar beskriver om detta.

Teoretisk läraktivitet 2: Läkemedelshantering - läsa en läkemedelslista

Läraktiviteten

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant kurslitteratur

Genomförande

Datum	Inr	Klin	Substans	Läkemedel	Läkemedelsform	Styrka, dosering
210710	PvLu	Gst	Omeprazol	Omeprazol Sandoz	Enterokapsel	20 mg 1x1
211001	PvLu	Gst	Enalapril	Enalapril KRKA	Tablett	5 mg 1x1
220721	PvLu	Gst	Paracetamol	Pamol	Tablett	500 mg, 2x2
220721	PvLu	Gst	Laktulos	Duphalac	Oral lösning	670 mg/ml, vb
221210	PvLu	Gst	Betametason	Betnovat GlaxoSmithKline	Kräm	0.1%, eo
230801	Lubo	aksj	Fenoximetylpenicillin	Kåvepenin	Tablett	1 g, 1x3

- Ta hjälp av FASS för att lösa denna uppgift:
 1. Studera läkemedelslistan och besvara nedanstående frågor:
 - Vilken *beredningsform* är respektive läkemedel?
 - Vilka ATC-grupper (A-V) tillhör respektive läkemedel?
 - Vilket är handelsnamnet respektive det generiska namnet på respektive läkemedel?
 - Kan läkemedlet bytas ut till något annat enligt FASS?
 2. Titta i läkemedelslistan. Studera varje läkemedel enligt följande frågor:
 - Vilken styrka har respektive läkemedel?
 - Vilken dos av respektive läkemedel ska patienten ha enligt ordination?
 - Hur stor mängd läkemedel ska patienten ha (exempelvis antal tabletter, ml)?
 - Studera specifikt de fyra första läkemedlen på listan: kan respektive läkemedel *delas*?

Teoretisk läraaktivitet 3: Läkemedelshantering - olika administrationsätt

Läraaktiviteten

Innan genomförandet - förberedelser

3. Ta del av relevant kurslitteratur när det gäller läkemedel samt inspelat material
4. Studera även FASS gällande
 - Alvedon suppositorium 500 mg
 - Dermovat salva 0.05%
 - Inh. Pulmicort Turbohaler 200 mikrogram.

Genomförande

Reflektera kring relevanta aspekter när det gäller olika läkemedel/läkemedelsformer, utifrån frågorna nedan:

a) Suppositorium, Alvedon suppositorium, 500 mg.

- Vilken typ av läkemedel är detta?
- I vilka situationer skulle den här typen av administreringsform vara mer lämplig än tabletter?
- Reflektera över hur du bevarar patientens integritet vid administrering av ett suppositorium.

b) Hudsalva, Dermovat salva 0.05%.

- Vilken typ av läkemedel är detta?
- Patienten uppger att salvan fungerar utmärkt, hen smörjer sina eksem en gång i timmen med den för att "bli av med sina eksem så fort som möjligt". Salvtuben börjar redan vara slut och patienten undrar om läkaren kan skriva ut en ny tub. Vad säger du till patienten? *Läs i FASS angående dosering!*

c) Inhalation, Pulmicort Turbohaler, 200 mikrogram.

- Vilken typ av läkemedel är detta?
- Vad finns det för utmaningar vid inhalationsbehandling, när det gäller patientens förmåga att tillgodogöra sig läkemedlet?
- En patient som behandlas med inh. Pulmicort uppger plötsligt sveda i munhålan. Du observerar att slemhinnor och tunga är ilsket röda., med en beläggning på tungan. Vad tror du att patienten har drabbats av?

Teoretisk läraktivitet 4: informera om ett läkemedel

Läraktiviteten

Innan genomförandet - förberedelser

5. Ta del av relevant kurslitteratur samt inspelat material
6. Studera även FASS gällande nedanstående läkemedel.

Genomförande/reflektion

Du ska ge nedanstående läkemedel till tre olika patienter (ordination samt orsak ser du nedan):

7. Patient 1: ska få läkemedel Tablett Kåvepenin, 1g. Ska ätas 1 g/dag i 1 vecka, mot luftvägsinfektion.
8. Patient 2: ska få läkemedel Tablett Furosemid, 40 mg. Ska ätas 1g/dag, på morgonen mot högt blodtryck.
9. Patient 3: ska få läkemedel Injektion Hydroxocobalamin, 1 mg/ml, 1 ml. Kommer administreras nu, som en engångsdos intramuskulärt mot vitamin B12-brist.

Patienterna har inte fått dessa läkemedel förut och undrar vad det är för slags läkemedel och om det är farligt att äta dessa. Vilken information ger du om respektive läkemedel, vad gäller:

- Effekter av läkemedlet
- Bieffekter av läkemedlet
- Annan information som är relevant, exempelvis administreringsätt

Fundera över vad som är viktigt att meddela patienten om, behöver hen veta alla biverkningar eller är några mer relevanta än andra?

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback

Teoretisk läraaktivitet 5: hälsofrämjande information

Läraaktiviteten

Genomförande/reflektion

Läs igenom nedanstående patientfall och besvara frågorna med hjälp av kurslitteratur och annan relevant litteratur (*tips: 1177.se!*)

Patientfall "Sömnproblem"

Du möter en patient som har sömnproblem, som har svårt att sova på kvällen och enbart får omkring 5 timmars sömn per natt sen 2 veckor tillbaka. Hen är trött på dagtid och mer irriterad än vanligt.

Patienten uppger själv att hen absolut inte vill äta "sömnmedicin", men undrar om du har några tips för att kunna sova bättre?

1. Vilka evidensbaserade informationskällor kan du använda dig av som stöd? Vilka råd ger du till patienten/vårdtagaren?
2. Genomför samtalet (*åtgärd*), låt gärna någon annan (någon studentkamrat/handledare/annan personal) spela patient. Tänk på vilka begrepp du använder och på att använda dialog i mötet.
3. Dokumentera din åtgärd! Hur formulerar du det du har genomfört och vilka sökord använder du dig av?
4. Hur kan du följa upp din åtgärd?

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback.

Teoretisk läraaktivitet 6: såromläggning och dokumentation

Läraaktiviteten

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant litteratur samt föreläsningar när det gäller exempelvis såromläggning och dokumentation

Genomförande

Du arbetar i primärvården och ska möta en patient som kommer för omläggning av en tidigare skärskada. Såret är suturerat med 5 suturer som ska tas idag. Det är tre dagar sedan den senaste omläggningen. Du börjar med att läsa på den senaste journalanteckningen.

Journalanteckning 220822

Aktuellt	Kommer för såromläggning efter skärskada på kökskniv i höger handflata 210409
Smärta	Patienten skattar VAS = 4 under såromläggningen, är smärtfri före och efter.
Sår	Såret mäter nu 5x0.5cm. Ingen sekretion. Sårkanter u.a.
Åtgärd	Tvättar med vatten. Sätter hydrokolloidalförband.

Reflektera över nedanstående frågor:

1. Vilka sökord användes vid dokumentationen 220822?
2. När har såret uppstått?
3. Vilket omläggningsmaterial användes vid senaste omläggningen? Vilka alternativ finns i verksamheten där du gör din VFU?
4. Det är dags att ta bort suturerna. Vad ska du tänka på?
5. Såret ser torrt, fint och läkt ut. Du bestämmer dig ändå för att sätta ett torrt, skyddande förband. Vilka omläggningsoalternativ finns i verksamheten?
6. Dokumentera ditt genomförande. Vilka sökord använder du?

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback.

Observerande läraktivitet 1: sårbehandlingsmaterial

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant litteratur samt föreläsningar när det gäller exempelvis sårbehandling och olika typer av sårbehandlingsmaterial

Genomförande

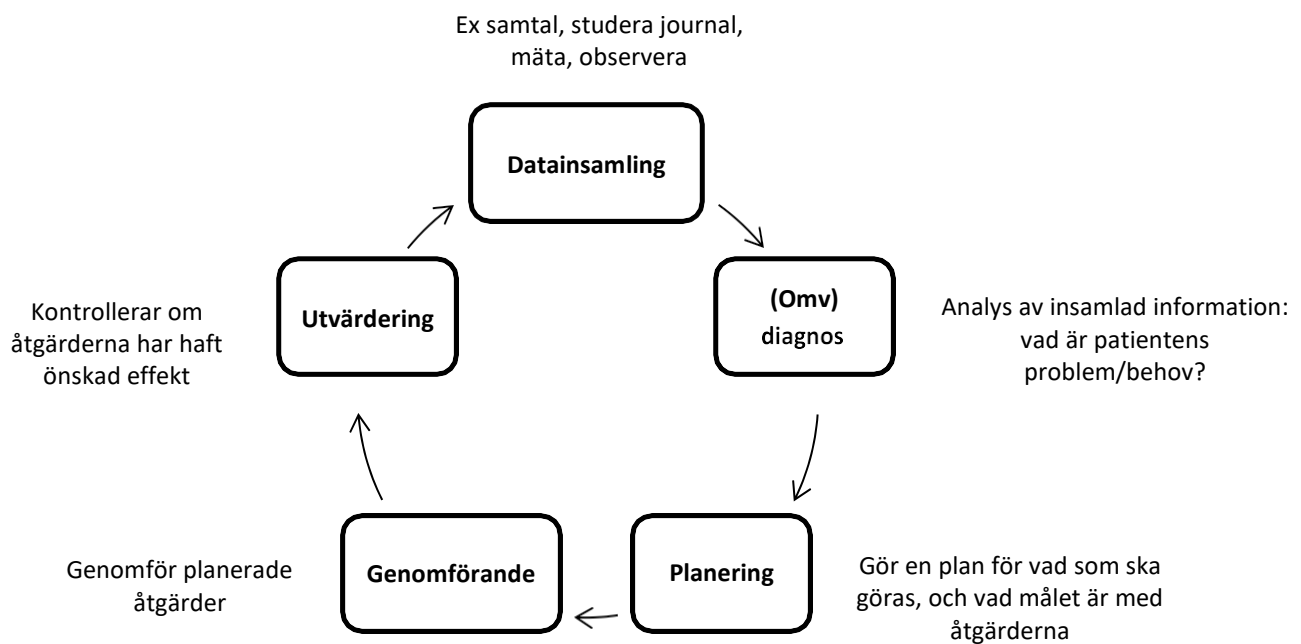
- Titta i skåpet/rummet där sårbehandlingsmaterial förvaras i den verksamheten där du gör VFU. Vilka olika typer av sårbehandlingsmaterial finns i denna verksamhet?
- Fundera på vilket/vilka av de tillgängliga sårbehandlingsmaterialen som skulle kunna vara lämpliga under nedanstående omständigheter (det kan finnas flera olika tänkbara behandlingsmaterial). Fundera även på hur såret enligt rutin på den enhet där du gör VFU ska tvättas.
 - Ett ytligt skrubbsår
 - Ett infekterat, rikligt vätskande sår med uppluckrade sårkanter
 - Ett bensår med fibrinbeläggning
 - Ett fuktigt trycksår grad 3, delvis nekrotiserat

Observerande läraaktivitet 2: omvårdnadsprocessen i praktiskt arbete

I denna läraaktivitet ska du studera din handledare i ett patientmöte och reflektera kring de olika delarna i omvårdnadsprocessen. På så vis kan du fördjupa din förståelse kring omvårdnadsprocessens olika steg och hur sjuksköterskan gör för att arbeta systematiskt.

Figur 1. Omvårdnadsprocessen

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant litteratur samt föreläsningar när det gäller exempelvis omvårdnadsprocessens olika delar samt hälsofrämjande omvårdnad.
- Välj tillsammans med handledare ut ett lämpligt patientmöte där du deltar som observatör.

Genomförande och reflektion

Delta på ett patientmöte som observatör. Informera patienten om din roll som observatör i detta möte. För anteckningar under mötet och diskutera med sjuksköterskan efteråt för att kunna besvara nedanstående frågor:

Datinsamling

Vilka tekniker och informationskällor använder sjuksköterskan för att samla in information om patienten? Vad läser sjuksköterskan på om i journalen inför mötet? Vilka frågor ställs till patienten?

Diagnos

Hur resonerade sjuksköterskan för att komma fram till patientens omvårdnadsbehov/problem (=omvårdnadsdiagnosen)? Vilken information var relevant?

Planering

Hur kan det se ut när sjuksköterskan planerar för åtgärder? Vilka informationskällor kan användas?

Genomförande

Vilken typ av åtgärder genomfördes? Exempelvis undervisning, samordning, läkemedelsadministrering, omvårdnadstekniker? Hur arbetade sjuksköterskan för att göra patienten delaktig i vården? Hur främjades integritet och självbestämmande?

Utvärdering

Hur ser planen för utvärdering av åtgärder ut? Är det åtgärder som utvärderas på lång sikt (exempelvis månader – år) eller på kort sikt (minuter – timmar – dagar)? Vilken information fick patienten?

Observerande läraaktivitet 3: ett patientsamtal

I denna läraaktivitet studerar du sjuksköterskans kommunikation vid ett patientmöte.

Innan genomförandet – förberedelser

- Ta del av relevant litteratur samt föreläsningar när det gäller exempelvis kommunikation
- Välj tillsammans med handledare ut ett lämpligt patientmöte där du deltar som observatör.

Genomförande och reflektion

Delta på ett patientmöte som observatör. Informera patienten om din roll som observatör i detta möte. För anteckningar för att kunna besvara nedanstående frågor:

- Vilken typ av frågor använder sjuksköterskan? Öppna/stängda?
- Använder sig sjuksköterskan av "småprat"?
- På vilket sätt använder sjuksköterskan sig av tekniker för aktivt lyssnande?
- Hur är sjuksköterskans kroppsspråk?
- På vilket sätt anpassar sjuksköterskan information till patienten?
- Hur görs patienten delaktig under samtalet (personcentrerat förhållningssätt)?
- Hur försäkras att patienten förstår given information?

Avslutningsvis redogör och reflekterar du/ni tillsammans med din/er handledare och denne ger feedback.

Fördjupande läraaktivitet 1: Telefonrådgivning

1a. Medhörning vid telefonrådgivning

- Ta del av material om telefonrådgivning på Vårdhandboken (<https://www.vardhandboken.se/arbetsatt-och-ansvar/bemotande-i-vard-och-omsorg/telefonradgivning---ett-personcentrerat-vardmote/oversikt/>)
- Tala med din handledare om det finns möjlighet att "medlyssna" ett telefonsamtal, det kan finnas olika riktlinjer kring detta i olika verksamheter. (OBS! Att patienter ska tillfrågas om samtycke till medlyssning i början av samtalet).
När/om du medlyssnar, försök att följa med i "samtalsprocessen". Fundera över processens olika steg;
 - Hur *öppnar* sjuksköterskan samtalet? Rösläge, ton?
 - Vilka verktyg använder sjuksköterskan i *lyssnandet*?
 - På vilka sätt görs *analys/bedömning*? Hur lyssnar sjuksköterskan till patientens egna tankar och rädslor?
 - Hur beskrivs och motiveras bedömningen? Hur involveras patienten?
 - Hur avslutas samtalet?

Om det ej finns möjlighet till medlyssning, intervju en sjuksköterska med erfarenhet av telefonrådgivning. Utgå då från ovanstående frågor.

1b. Vetenskaplig artikel om patientsäkerhet vid telefonrådgivning

- Ta del av nedanstående vetenskapliga artikel om hur sjuksköterskor upplever patientsäkerhet när de ger rådgivning via telefon.

Artikel: Berntsson, K., Eliasson, M. & Beckman, L. (2022). Patient safety when receiving telephone advice in primary care – a Swedish qualitative interview study. *BMC Nursing*, 21(24), 1-8.
DOI: [10.1186/s12912-021-00796-9](https://doi.org/10.1186/s12912-021-00796-9)

- Reflektera kring vilken roll sjuksköterskor i artikeln ansåg att kommunikationen spelade, och vilka utmaningar de såg.
- Beskriv artikelns resultat för din handledare, och diskutera det. Håller hen med?

Fördjupande läraaktivitet 2: Vårdkontexten (Muntlin & Jangland, 2020)

2. Vårdkontexten

- Läs kapitel 4 (Vårdkontexten) i Muntlin & Jangland (2020).
- Omvårdnadsarbetet kan påverkas av organisatoriska faktorer i Vårdkontexten. Hur påverkar vårdkontexten (i detta fall vårdcentral/hälsocentral) omvårdnadsarbetet i den verksamhet där du gör VFU? Samtala med din handledare eller andra sjuksköterskor om nedanstående punkter:

- **Resurser**

Vilka resurser finns i verksamheten i form av lokaler, medicinskteknisk utrustning, omvårdnadskompetens (antalet legitimerade sjuksköterskor och distriktssjuksköterskor?)

- **Kultur**

Finns det en tydlig vision för omvårdnad? Hur värderas fortbildning av omvårdnadspersonal?

- **Ledarskap**

Finns det sjuksköterskor i ledande position i verksamheten? Finns det en strategi för hur sjuksköterskor ska kunna arbeta enligt senaste evidens?

- **Utvärdering och återkoppling**

Använder organisationen utfallsmått för kvalitet (dvs mäts kvaliteten på arbetet på olika sätt)? Och får omvårdnadspersonal återkoppling på hur kvaliteten på omvårdnadsarbetet är?

- Fundera över på vilka sätt ovanstående påverkar omvårdnadsarbetet (både positivt och negativt) och möjligheten att tillhandahålla en personcentrerad vård i verksamheten där du gör VFU.

Fördjupande läraaktivitet 3: Patientsäkerhet och kvalitet

3a. Patientsäkerhet och kvalitet

Patientsäkerhetsarbete handlar om att förebygga vårdskador. En del i detta är att utreda när något har hänt där en patient har skadats eller riskerat att skadas.

Samtala med din handledare eller andra sjuksköterskor om nedanstående punkter:

- Ta reda på vilka rutiner som finns för att hantera situationen där patienter skadats eller riskerat att skadas genom att ställa frågor om detta till någon/några personer som arbetar i verksamheten.
- Vems är ansvaret för att rapportera dessa händelser?
- Vem tittar på händelserna som rapporterats in?
- Vad händer med rapporterna sedan?

3b. Kvalitet vid vårdmöten

- Ta del av nedanstående vetenskapliga artikel om hur sjuksköterskor upplever patientsäkerhet när de ger rådgivning via telefon.

Artikel: Nygren Zotterman, A., Skär, L., Olsson, M. & Söderberg, S. (2015). District nurses' views on quality of primary healthcare encounters. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 29(3), 418-425. DOI:

[10.1111/scs.12146](https://doi.org/10.1111/scs.12146)

- Beskriv valda aspekter av artikelns resultat för din handledare och diskutera det. Känner hen igen resultatet i sina egna upplevelser eller skiljer de sig åt?

Fördjupande läraaktivitet 4: följ en sjuksköterska med specialistkompetens och egen mottagning

4. Sjuksköterska med egen mottagning

Diskutera med din handledare om enheten där du gör VFU har några anställda sjuksköterskor med specialistkompetens inom något område såsom diabetes, KOL eller annat. Samtala med denne om nedanstående punkter:

- Vad har denne läst för kurser/utbildningar för att få ha egen mottagning?
- På vilket/vilka sätt arbetar sjuksköterskan hälsofrämjande när hen möter "sina" patienter?
- Vilket samarbete har sjuksköterskan med patientansvarig läkare?
- Vilka fördelar har specialistkompetensen gett sjuksköterskan i sitt arbete?

Om möjligt, delta på ett patientmöte tillsammans med sjuksköterskan med specialistkompetens. Reflektera över nedanstående punkter.

- Hur stöttar sjuksköterskan patienten till egenvård?
- Får den specialistutbildade sjuksköterskan självständigt genomföra läkemedelsjusteringar?
- Vilka samtalstekniker använder sig den specialistutbildade sjuksköterskan sig av i mötet med patient och närstående?

Fundera efter patientmötet på:

- Hur skiljer sig arbetet hos den specialistutbildade sjuksköterskan jämfört med den grundutbildade?

Fördjupande läraktivitet 5: sjuksköterskans hälsofrämjande arbete

5. Hälsofrämjande arbete

Läs nedanstående artikel. Artikeln handlar om hur distriktsjuksköterskor uppfattar sitt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.

Fundera över

- Vad hindrar respektive främjar det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet?
- Vilken roll ansåg sjuksköterskor att delaktighet och personcentrering spelade i arbetet?

Diskutera valda aspekter av artikelns resultat med din handledare och/eller andra sjuksköterskor. Håller hen med?

Artikel:

Lundin Gurné, F., Jakobsson, F., Lidén, E. & Björkman, I. (2022). District nurses' perspectives on health-promotive and disease-preventive work at primary health care centres: A qualitative study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 37(1). 153-162.